

CİNSİYETİN VE ÖĞRENİM ALANLARININ HAZIRLIK ÖĞRENCİLERİNİN YABANCI DİL ÖĞRENME STRATEJİSİ KULLANIMINA ETKİSİ

EFFECTS OF GENDER AND UNIVERSITY MAJOR ON PREPARATORY SCHOOL STUDENTS' USE OF FOREIGN LANGUAGE LEARNING STRATEGIES

İrem ONURSAL AYIRIR*, Sibel ARIOĞUL**, Dalım Çiğdem ÜNAL***

ÖZET: Yabancı dil öğrenme stratejileri günümüzde önemle üstünde durulan bir konudur. Öğrenme stratejilerinin kullanımı öğrenim sürecindeki öğrencilere büyük yarar sağlamakla birlikte, kişiden kişiye ve çeşitli faktörlere göre değişiklik gösterebilir. Bu çalışmada, Hacettepe Üniversitesi'nin Hazırlık sınıflarında İngilizce, Almanca ve Fransızca öğrenen öğrencilere strateji kullanım sıklıklarının ölçmek için bir anket uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar, öğrencilerin cinsiyetleri ve öğrenim gördükleri alanların dillerle ilgili olup olmaması açısından değerlendirilmiştir. Her iki bakış açısından da kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla yabancı dillerle ilgili bölümlere kayıtlı öğrencilerin ise diğer bölümlere kayıtlı öğrencilerden daha fazla dil öğrenme stratejisi kullandıkları saptanmıştır. Çalışmanın sonunda, yabancı dil öğrenen kişilerin, gerekli gördükleri durumlarda, öğrencilerinin strateji kullanımlarını geliştirebilmeleri için çeşitli yöntemler sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: yabancı dil öğretimi / öğrenimi, bağımsız öğrenme, yabancı dil öğrenme stratejileri, kişisel farklılıklar.

ABSTRACT: Foreign language learning strategies is a topic that has recently been highly emphasized. As well as providing students with great advantages, the use of learning strategies can show variation from one person to another depending on different factors. In this study, a questionnaire is administered to students studying English, German and French at the Preparatory School of Hacettepe University to test their frequency of utilizing strategies. The obtained results are evaluated in terms of students' gender and the relation of their fields of study to languages. From the two points of view, it is found that compared to male students, female students and those students registered in foreign-language related departments compared to those in other departments use more foreign language strategies. At the end of the study, various techniques are presented for teachers to develop their students' use of strategies where necessary.

Keywords: foreign language teaching / learning, independent learning, language learning strategies, individual differences.

1. GİRİŞ

Günümüzde yabancı dil öğretimi için kullanılan yaklaşımların temelini oluşturan bilişsel ve yapılandırmacı bakış açısına göre öğrenciye birçok görev düşmektedir. Bu bağlamda, öğrenci bilgilerin kendisine hazır olarak iletilmesini bekleyen edilgen bir kişi değil, sınıfta ve sınıf dışında kendi öğreniminden kendisi sorumlu olan, ve bu öğrenimi sağlamak için kendi bilgi ve becerilerinden yararlanmakla görevli, etken bir birey olarak görülmektedir (Mandl ve Friedrich, 2006; Sprörer ve Bunstein, 2005; Desmond ve diğerleri, 2005). Tanımlanan bu rol, aynı zamanda öğrencinin öğrenim süreci boyunca 'bağımsız' olmasını da gerektirmektedir. Avrupa Konseyi'nin yabancı dil derslerinin içeriklerini hazırlamak ve ölçme-değerlendirme ölçütlerini belirtmek için hazırlanan temel başvuru kaynağı olan *Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde* (2005) de 'bağımsız öğrenme'nin önemi vurgulanmakta (Aydoğdu, 2009; Karamanoğlu, 2005; Silahsızoğlu, 2004) ve öğretmenlere, öğrencilerini öğrenim süreçleri boyunca bağımsızlaştırmayı sağlayabilmeleri için izlemeleri gereken yollar gösterilmektedir.

Bağımsız öğrenme kavramının temelinde, öğrencilerin kendi öğrenme süreçleriyle ilgili önemli kararları kendilerinin alıyor olmaları yatmaktadır. Öğrencilerin öğrenme süreçlerini planlamaları ve bu sürece yönelik düşüncelere sahip olmaları gibi beceriler, bağımsız öğrenmenin özünü oluşturmaktadır. Bağımsız öğrenmenin önemli bir ön şartı da, öğrenme stratejilerinin doğru ve etkin biçimde

* Yrd. Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı, e-posta: irem@hacettepe.edu.tr

** Yrd. Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı, e-posta: aris@hacettepe.edu.tr

*** Yrd. Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı, e-posta: cunal@hacettepe.edu.tr

kullanılmasıdır (Cyr, 1998). Yabancı dil öğrenme stratejilerine yönelik araştırmaların yapılması yoluyla öğrencilerin bağımsız öğrenme becerisini edinmeleriyle birlikte, o yabancı dili öğrenmeleri kolaylaşmakta ve daha kalıcı olmaktadır (Bimmel & Rampillon, 2000). Bir başka deyişle, öğrencilerin kendilerine verilen rolü gerektiği biçimde üstlenebilmesi ve öğrenim sürecinde başarılı olabilmesi için herşeyden önce ‘öğrenmeyi öğrenmeleri’ gerekmektedir. Cuq (2003), Robert (2002) ve Porcher (1995), yalnızca öğrenmeyi bilen, yani kendi öğrenimini planlayıp bu planı etkin bir biçimde uygulayabilen öğrencinin bağımsız olarak tanımlanabileceğini belirtmektedir, bu da yabancı dil öğreniminde başarıyı sağlayan etkenlerden biridir.

1.1. Yabancı Dil Öğrenme Stratejileri

Yabancı dil öğrenme stratejilerinin kullanımı, özellikle son 20 yıldır önemle üstünde durulan bir konudur. Bu stratejilerinin etkin biçimde kullanılması, Chamot (2001) ve Cyr’in (1998) de belirttiği gibi, Rubin, Naiman, Frölich Tedesco ve Stern’in oluşturdukları ‘iyi öğrenci modelleri’nde de başarının koşullarından birisi olarak sunulmaktadır.

1970’li yıllardan itibaren bu alanda birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmaların en önemlileri arasında, Oxford (1990), Rubin ve Thomson (1994) ile O’Mailley ve Chamot’nun (1990) çalışmaları bulunmaktadır. Bu çalışmalar sonucunda yabancı dil öğrenenlerin hangi stratejileri hangi sıklıkla kullandıklarını saptamak için birçok anket oluşturulmuş ve uygulanmıştır. Bu çalışmada kullanılan Oxford (1990) tarafından hazırlanan *Dil Öğrenme Stratejileri Envanteri -DÖSE (Strategies Inventory for Language Learning – SILL)* de bunlardan birisidir.

Wenden ve Rubin’e (1987) göre, öğrencinin bilgileri daha kolay elde etmek, biriktirmek, toplamak ve kullanmak için yaptığı işlem, sergilediği tutum, uyguladığı plan ve edindiği alışkanlıkların tümü, başka bir deyişle, öğrenmek ve öğrenimini ayarlamak için yaptığı her şey yabancı dil öğrenme stratejisi olarak değerlendirilebilir. Öğrenme stratejileri kısaca, öğrencilerin bir hedefe ulaşmak amacıyla yaptıkları ve uyguladıkları planlar olarak değerlendirilebilir. Bu, örneğin, bir sözcüğün anlamını nasıl algılayacağına yönelik bir plan olabilir. Öğrenci amacına ulaşmak için düşündüğü planı uygular; örneğin, bilmediği bir sözcüğün anlamını bulmak için sözlüğe bakar. Bu durumda bir yabancı dil öğrenme stratejisi kullanmış olur (Bimmel ve Rampillon, 2000).

Bu stratejiler, tümce analizi yapmak ya da sözcüklerin anlamlarını ezberlemek gibi salt bilişsel işlevlerden oluşmazlar. Öğrenmeyi planlamak, stresi azaltmak ya da başkalarıyla işbirliği içinde olmak gibi farklı alanlara da yöneliktirler. Oxford (1990)’a göre, tüm yabancı dil öğrenme stratejileri, dolaysız ve dolaylı stratejiler olmak üzere iki ana grup altında toplanmaktadır. Dolaysız stratejiler (bellek stratejileri, bilişsel stratejiler, telafi stratejileri), doğrudan yabancı dilin öğrenilmesine yöneliktir: Yeni öğrenileni yapılandırmak, beyinde işlemek ya da bellekte kaydetmek, sonuçta bu bilgilerin iyi saklanması ve daha sonra gerektiğinde yeniden çağrılabilmesi içindir. Dolaylı stratejiler (üstbilişsel stratejiler, duyuşsal stratejiler, sosyal stratejiler) ise, öğrenmenin nasıl ve hangi yollardan gerçekleştiğine yöneliktir. Ayrıca öğrenmeye yönelik duygular ve sosyal davranış biçimleri de bu grupta yer almaktadır. Dolaylı stratejiler, öğrenilen konu ile doğrudan ilişkili değildir ve bu stratejilerin kullanımı da etkili öğrenmede dolaysız olarak rol oynamaktadır (Bimmel & Rampillon, 2000).

1.2. Yabancı Dil Öğrenme Stratejilerini Etkileyen Faktörler

Yabancı dil öğrenme stratejilerinin kullanımını etkileyen birçok etken bulunmaktadır. Cyr (1998) bunları, ‘biyografik’, ‘bağlamsal’, ‘duyuşsal’, ‘kişisel’ ve ‘kişiliğe bağlı’ etkenler olarak beş gruba ayırmaktadır. Bu araştırmanın konusunu oluşturan ‘cinsiyet farkı’ biyografik etkenlerden birisi; öğrencilerin öğrenim gördükleri alanın dillerle ilgili olup olmaması ise, kariyer ya da mesleki yönelim olarak algılandığında, kişisel etkenlerden birisi olarak kabul edilmektedir.

Günümüze kadar, yabancı dil stratejilerinin kullanımını etkileyen faktörler arasında bir ilişkinin olup olmadığı birçok araştırmanın konusu olmuş (Goh & Fung, 1997) ve strateji kullanımıyla cinsiyet, yaş ve yabancı dil seviyesi arasında güçlü fakat birbirleriyle çelişen bulgular ortaya konmuştur. Örneğin, cinsiyet ve strateji kullanımını araştıran Goh & Fung (1997), altı strateji grubunu İngilizce

öğrenen kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha fazla kullandığını ortaya çıkarmıştır. Ayrıca, Türkiye'deki İngilizce öğretmeni adaylarıyla Dalkılıç Bekleyen (2004) tarafından gerçekleştirilen bir araştırmanın sonuçları da kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha çok strateji kullandıklarını ortaya koymaktadır. Diğer taraftan Tercanlıoğlu'nun (2004) Türkiye'de yabancı dil öğrenen öğrencilerle yaptığı çalışmadan çıkan sonuç ise erkek öğrencilerin kız öğrencilerle karşılaştırıldığında daha yoğun bir strateji kullanıcısı oldukları yönündedir. Yapılan bir diğer çalışmada ise (Aliakbari & Hayatzadeh, 2008), erkek öğrencilerle kız öğrencilerin strateji kullanımının karşılaştırılması üzerinde durulmuş, fakat bu çalışmadan çıkan farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirtilmiştir. Diğer yandan, Politzer (1983), Ehrman ve Oxford (1989), Oxford ve Nyikos (1989) tarafından çeşitli öğrenci gruplarıyla gerçekleştirilen çalışmalar ise, kız öğrencilerin erkeklerden daha fazla yabancı dil öğrenme stratejisi kullandıklarını ortaya çıkartmıştır.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri alanın yabancı dille ilgili olup olmaması konusu ise bugüne kadar cinsiyet farklılığı konusu kadar ele alınmamıştır. Yalnızca, benzer bakış açılarıyla çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Örneğin, Politzer ve Mc Groarty (1985) fen bilimleri ve mühendislik dallarında okuyan öğrencilerin, sosyal bilimlerde okuyanlara oranla daha az strateji kullandığını; Oxford ve Nyikos (1989) insan bilimleri, sosyal bilimler ve eğitim alanlarında okuyanların sınıf dışında daha çok yabancı dil kullanmaya çalıştıklarını, dolayısıyla da üstbilişsel stratejileri çok daha fazla kullandıklarını; Ehrman ve Oxford (1989) ise, dil ve dilbilim bölümlerinde okuyanların diğerlerinden daha çok çeşitte strateji kullandıklarını ortaya çıkartmıştır. Bu çalışmanın özgün yönlerinden birisi yabancı dil öğrenme stratejilerinin daha önce ele alınmamış bir açıdan, yani öğrencilerin öğrenim gördükleri alanların yabancı dillerle doğrudan ilgili olup olmadığını değerlendirmeye yönelik olmasıdır.

1.3. Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amaçları aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Üniversite Hazırlık sınıfında yabancı dil öğrenen öğrencilerin dil öğrenme stratejilerini kullandıkları arasında öğrencilerin cinsiyetlerine göre bir farklılık olup olmadığını araştırmak ve tartışmak;
- Üniversite Hazırlık sınıfında yabancı dil öğrenen öğrencilerin dil öğrenme stratejilerini kullanımının, öğrenim gördükleri bölümle ilgili olarak farklılık gösterip göstermediğini saptamak ve tartışmak;
- Farklı strateji türlerinin kullanımını ele alarak, en az ve en çok kullanılanları saptayıp tartışmak;
- Yabancı dil öğrenirken, öğrencilerin daha etkin bir öğrenme süreci oluşturabilmeleri için, öğretmenlerin strateji kullanımını nasıl sağlayabilecekleri konusunda önerilerde bulunmak.

2. YÖNTEM

Bu çalışmada, çeşitli öğrenci gruplarının strateji kullanımı hakkındaki görüşlerine ait belirleyici istatistik değerleri, ortalama, standart sapma, ortalama standart hata değerleri yer almaktadır. Ayrıca, öğrencilerin cinsiyetlerine göre yabancı dil öğreniminde strateji kullandıkları arasındaki farkın anlamlılığı bağımsız örneklem t testi kullanılarak sınanmıştır. Bağımsız örneklem t testinin tercih edilmesinin nedeni, çalışma kapsamında yer alan erkek öğrenciler ile kız öğrencilerin birbirlerinden iki ayrı örneklem olmasıdır.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri alanın yabancı dil olup olmamasına göre yabancı dil öğreniminde strateji kullandıklarına ait farkın anlamlılığı da yine bağımsız örneklem t testi kullanılarak araştırılmıştır. Bu yöntemin tercih edilmesinin nedeni de, öğrenimlerini yabancı dille ilgili bölümlerde yapan öğrenciler ile yabancı dille ilgili olmayan bölümlerde sürdüren öğrencilerin birbirlerinden iki farklı örneklem oluşturmasıdır.

2.1. Çalışma Grupları

Bu çalışmanın amacına uygun olarak, Oxford'un (1990) yabancı dil öğrenenlerin strateji kullanımını ölçmeye yönelik *Dil Öğrenme Stratejileri Envanteri* 2007-2008 öğretim yılı Bahar yarıyılında Hacettepe Üniversitesi'nin çeşitli Fakültelerinin farklı bölümlerine kayıtlı ve Yabancı Diller Yüksekokulu'nun Hazırlık sınıfında öğrenim görmekte olan toplam 343 gönüllü öğrenciye uygulanmıştır. Haftada 25 saat yabancı dil öğrenimi gören bu öğrencilerin 143'ü İngilizce, 138'i Almanca ve 62'si Fransızca öğrenmektedir.

Çalışmanın amaçlarından birini oluşturan 'cinsiyete göre farklılıkların araştırılması' doğrultusunda bakıldığında, bu öğrencilerin 255'ini kız öğrenciler, 88'sini ise erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Diğer yandan, öğrencilerin 'öğrenim gördükleri bölümlere göre farklılıkların araştırılması' doğrultusunda bakıldığında ise, 116'sı öğrenimini yabancı dille ilgili bölümde yapan (Dil ve Edebiyat, Öğretmenlik ve Mütercim-Tercümanlık Bölümleri), 227'si ise öğrenimini yabancı dille ilgili olmayan bölümlere (Bilgisayar, Jeoloji, Maden, Otomotiv, Elektronik, Kimya, Gıda Mühendislikleri ve Tıp, Matematik, Maliye, İktisat, İşletme, İstatistik, Biyoloji, Hemşirelik, Biyoloji, Uluslararası İlişkiler, Çocuk Gelişimi, Sosyal Hizmetler, Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri) kayıtlı öğrencilerdir.

2.2. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada Oxford'un (1990) bakış açısı benimsenmiş ve hazırladığı *Dil Öğrenme Stratejileri Envanteri* uygulanmıştır. Chamot'nun (2001) belirttiği gibi, söz konusu anket çalışması, bugüne kadar tüm dünyada 17 dile uyarlanarak 10.000'den fazla öğrenciye uygulanmış bir araçtır.

Orijinal dili İngilizce olan ve altı gruba ayrılmış toplam 50 önermeden oluşan anket, bu çalışmada uygulanmak amacıyla, üç dil uzmanı tarafından Türkçeye uyarlanmış ve kontrolü yapılmıştır. Ayrıca, her dil için 10'ar kişiden oluşan üç ayrı öğrenci grubuna anketin dilsel açıdan anlaşılır olup olmadığına yönelik pilot uygulama yaptırılmış ve belirtilen görüşlere göre yeniden ele alınarak son biçimi oluşturulmuştur.

Öğrencilerden anketteki 5'li Likert tipi 50 maddenin kendileri için ne düzeyde geçerli olduğunu 1-5 arasında derecelendirmeleri istenmiştir. Bu derecelendirme için şu ifadeler kullanılmıştır: 'hiç/neredeysen hiçbir zaman', 'ender olarak', 'bazen', 'çoğunlukla' ve 'her zaman / neredeyse her zaman'. Böylece, strateji kullanım sıklıklarının / düzeylerinin ölçülmesi sağlanmıştır.

İlgili anket altı ayrı strateji çeşidini ve bu stratejilerin kullanım sıklıklarını ölçmek üzere tasarlanmıştır. Buna göre, ilk 9 önerme 'bellek stratejileri' (A bölümü), sonraki 13 önerme 'bilişsel stratejiler' (B bölümü), 6 önerme 'telafi stratejileri' (C bölümü), 9 önerme 'üstbilişsel stratejiler' (D bölümü), 6 önerme 'duyuşsal stratejiler' (E bölümü) ve son 6 önerme de 'sosyal stratejiler' (F bölümü) ile ilgilidir. Bellek stratejileri ile ilgili önermeler, öğrencilerin yabancı dilde yeni öğrendikleri sözcük ve yapıları yeniden kullanabilmek amacıyla belleklerinde tutmak için strateji kullanıp kullanmadıklarını ölçmeye yarar. Bilişsel stratejiler, Cyr'in (1998) de belirttiği gibi, öğrenilmekte olan bilginin, öğrenci tarafından zihinsel ve fiziksel olarak işleme tabi tutulması ve bilginin edinilebilmesi için çeşitli tekniklerin kullanılmasını kapsamaktadır. Burada bilişsel stratejilerin yabancı dil öğrenirken hangi sıklıkla kullanıldıklarını ölçmeye yönelik önermeler bulunmaktadır. Telafi stratejileri ile ilgili önermeler, yabancı dil öğrenimi sırasında bu dili kullanmaları gereken zamanlarda, öğrencilerin bilmedikleri ya da unuttukları sözcük ve yapılar yerine, iletişimi sürdürebilmek ya da iletişimden kaçınmak için teknikler kullanıp kullanmadıklarını ve bunu hangi sıklıkla yaptıklarını ölçmeye yöneliktir. Üstbilişsel stratejiler, bilişsel sürecin ve öğrencinin bu süreçte kullandığı teknikler ile gerçekleştirdiği öğrenme işlemleri üstüne düşünmesi, bu konuda bilinçli olmasıyla ilgilidir. Üstbilişsel stratejilerin kullanımına yönelik önermeler, bilişsel sürecin öğrenci tarafından ne ölçüde bilinçli kullanıldığını ölçmeye yarar. Duyuşsal stratejilere yönelik önermeler, öğrencilerin yabancı dil öğrenme süreçleri içinde yaşadıkları duygularla (endişe, korku, sıkıntı, sinir vb.) başa çıkmak için hangi sıklıkta strateji kullandıklarını ölçmeye yarar. Sosyal stratejilere ayrılan bölümdeki

önermeler ise, yabancı dil öğrenimi sırasında öğrencinin içinde bulunduğu iletişim ve etkileşim durumlarından öğrenimini olumlu yönde etkileyebilecek stratejiler kullanıp kullanmadığını, kullanıyorsa, hangi sıklıkta kullandığını ölçmeye yarar (Cyr 1998). Bu çalışmada, ilgili anket, tüm bu strateji çeşitlerinin çalışma gruplarını oluşturan öğrencilerin yabancı dil öğrenme süreçlerini gözlemlemek ve stratejilerin gerektirdiği çeşitli teknikleri hangi ölçüde kullanıldığını saptamak amacıyla uygulanmıştır.

2.3. Verilerin Analizi

Araştırma verileri SPSS istatistik programı kullanılarak çözümlenmiştir. Öncelikle öğrencilerin cinsiyetlerine göre yabancı dil öğreniminde strateji kullanımlarına ait görüşleri analiz edilmiştir. Ayrıca, bu öğrencilerin öğrenim gördükleri alanın yabancı dil olup olmadığına göre strateji kullanımının genelinde farklılıkların anlamlılığı istatistiksel olarak sınanmıştır. Burada, örneklemelerin farklı olması nedeniyle t testi uygulanmıştır. Diğer yandan, anket çalışmasına ait güvenilirlik analizi yapılmış ve Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı 0,91 olarak bulunmuştur. Bu durumda, çalışmanın güvenilirlik düzeyinin kabul edilir nitelikte olduğu görülmüştür.

Ayrıca belirtmekte yarar vardır ki, bu çalışmada yapılan istatistiksel işlemler sonucunda elde edilen ortalamaların değerlendirilmesi, Oxford'un (1990) belirtmiş olduğu ortalama değerlerine göre yapılmıştır. Buna göre, yabancı dil öğrencilerinin kullandığı stratejilerin oranları 2.4 ve altında ise düşük düzeyde, 2.5 ve 3.4 arasında ise orta ve 3.5 ve üstünde ise yüksek düzeyde olarak kabul edilmektedir (Bekleyen 2006).

3. BULGULAR

3.1. Verilerin Öğrencilerin Cinsiyetleri Açısından Değerlendirilmesi

Aşağıda yer alan Tablo 1'de kız ve erkek öğrencilerin strateji kullanımlarına ait belirleyici istatistik değerleri ve Tablo 2'de öğrencilerin cinsiyetlerine göre strateji kullanımına yönelik bağımsız örneklem t testi sonuçları yer almaktadır.

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre strateji kullanımına yönelik belirleyici istatistik değerleri ve bağımsız örneklem t testlerinden elde edilen sonuçlara göre, yabancı dil öğreniminde strateji kullanımı hakkında erkek öğrenciler ile kız öğrencilere ait görüşler arasındaki farkın önemli olmadığı savını taşıyan H_0 hipotezi reddedilirken, erkek ve kız öğrencilerin arasındaki farkın önemli olduğu görülmektedir. Aynı sonuca ulaşılmasını sağlayan diğer bir karşılaştırma ise tabloda yer alan önem değerinin (significance) 0,00 testi yapılan 0,05'lik yanılğı payından daha küçük olmasıdır ($p < 0,05$).

Özet olarak, aşağıda verilen Tablo 1'de ve Tablo 2'de görülmekte olan kız ve erkek öğrencilerin yabancı dil öğreniminde strateji kullanımlarına ait ortalamalar arasındaki farkın istatistiksel olarak yüzde 95 güven düzeyinde anlamlı olduğu söylenebilir ($t_{hesap} = 6,621 > t_{tablo} = 1,645$). Bir başka deyişle, kız öğrencilerin, erkek öğrencilerle göre daha yoğun bir biçimde strateji kullandıkları saptanmıştır.

Her iki grubun da strateji kullanımı orta düzeyde olmakla birlikte, kızların 3,12 oranında, erkeklerin ise 2,68 oranında strateji kullandığı ortaya çıkmaktadır.

Tablo 1: Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Strateji Kullanımı

Grup İstatistiği				
Cinsiyet	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hatanın Ortalaması
Erkek	88	2,6861	0,55018	0,05865
Kız	255	3,1209	0,52443	0,03284

Tablo 2: Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Strateji Kullanımına Yönelik Bağımsız İki Örneklem t Testleri

STRATEJİ KULLANIMI	Levene'in Varyans Eşitlik Testi		Ortalamaların Eşitliği için T-testi					
	F	Önem Değeri	t hesap	Sıklık Dağılımı	Önem Değeri (2-tailed)	Ortalamaların Farkı	Std. Hatanın Farkı	
Varyansların eşit olduğu varsayımı	1,048	0,307	-6,621	341	0,000	-0,43477	0,06566	
Varyansların eşit olmadığı varsayımı			-6,468	145,222	0,000	-0,43477	0,06722	

Buna ek olarak, kız ve erkek öğrenciler, altı ayrı strateji türünü kullanmaları açısından da karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmayla ilgili ortalamalar Tablo 3'te özetlenmiştir:

Tablo 3: Cinsiyete Göre Strateji Türlerinin Kullanım Ortalamaları

Cinsiyet	Strateji Türlerine Göre Kullanım Ortalamaları					
	Bölüm A - Bilişsel stratejiler	Bölüm B - Bellek stratejileri	Bölüm C - Telif stratejileri	Bölüm D - Üstbilişsel stratejiler	Bölüm E - Duyuşsal stratejiler	Bölüm F - Sosyal stratejiler
Kız	2,9767	2,8966	3,3249	3,3516	2,7602	3,3156
Erkek	2,4855	2,4199	3,0817	2,8635	2,3997	2,8807

Strateji kullanımının genel değerlendirmesinde olduğu gibi, kızların altı strateji türünü de erkeklerden daha fazla kullandığı saptanmıştır. En çok kullanılan strateji türü, erkekler açısından telif stratejileri, kızlar açısından ise üstbilişsel stratejilerdir. Bu stratejilerin, kızlar tarafından 3,35 oranında (yani orta düzeyde), erkekler tarafından ise 3,08 oranında (yani orta düzeyde), kullanıldığı saptanmıştır. Verilere göre, kız öğrenciler sırasıyla üstbilişsel, sosyal, telif, bilişsel, bellek ve duyuşsal stratejileri; erkekler ise, telif, sosyal, üstbilişsel, bilişsel, bellek ve duyuşsal stratejileri kullanmaktadır.

Diğer yandan, genel olarak en az kullanılan strateji türü, duyuşsal stratejilerdir. Bu stratejilerin kızlar tarafından 2,76 oranında (orta düzeyde), erkekler tarafından ise 2,39 oranında (düşük düzeyde) kullanıldığı ortaya çıkmıştır.

3.2. Verilerin Öğrencilerin Öğrenim Gördüğü Alanlar Açısından Değerlendirilmesi

Aşağıda yer alan Tablo 4'te kız ve erkek öğrencilerin strateji kullanımına dair belirleyici istatistik değerleri ve Tablo 5'te öğrencilerin öğrenim gördüğü alanlara göre strateji kullanımına yönelik bağımsız örneklem t testi sonuçları yer almaktadır.

Öğrencilerin öğrenim gördüğü alanlara göre strateji kullanımına yönelik belirleyici istatistik değerleri ve bağımsız örneklem t testlerinden elde edilen sonuçlarına göre, yabancı dil öğreniminde strateji kullanımı hakkında öğrenim alanı yabancı dil olanlar ile olmayan öğrencilere ait görüşler arasındaki farkın önemli olmadığı savını taşıyan H_0 hipotezi reddedilirken, öğrenim alanı yabancı dil olanlar ile olmayan öğrencilerin arasındaki farkın önemli olduğu görülmektedir. Aynı sonuca ulaşılmasını saplayan diğer bir karşılaştırma ise tabloda yer alan önem değerinin (significance) 0,00 testi yapılan 0,05'lik yanılığ payından daha küçük olmasıdır ($p < 0,05$). Özet olarak, aşağıda verilen Tablo 4'te ve Tablo 5'te görülmekte olan öğrenimi yabancı dille ilgili olan ve olmayan öğrencilerin

yabancı dil öğreniminde strateji kullanımlarına ait ortalamalar arasındaki farkın istatistiksel olarak yüzde 95 güven düzeyinde anlamlı olduğu söylenebilir ($t_{\text{hesap}} = 10,627 > t_{\text{tablo}} = 1,645$). Bu durumda, alanı yabancı dil olan öğrencilerin olmayanlara göre daha yoğun bir yabancı dil öğrenme stratejisi kullanıcısı olduğu görülmektedir. Her iki grubun da strateji kullanımı orta düzeyde olmakla birlikte, alanı yabancı dil olan öğrencilerin 3,04 oranında (yani orta düzeyin üst sınırı), alanı yabancı dil olmayanların ise 2,8 oranında strateji kullandığı ortaya çıkmaktadır.

Tablo 4: Öğrenim Alanının Yabancı Dil ile İlgili Olup Olmamasına Göre Strateji Kullanımı

Grup İstatistiği				
	Sayı	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hatanın Ortalaması
Öğrenim Alanı Yabancı Dil Olan	116	3,4019	0,48082	0,04464
Öğrenim Alanı Yabancı Dil Olmayan	227	2,8088	0,49316	0,03273

Tablo 5: Öğrencilerin Öğrenim Gördüğü Alanlara Göre Strateji Kullanımına Yönelik Bağımsız İki Örneklem t Testleri

STRATEJİ KULLANIMI	Levene'in Varyans Eşitlik Testi		Ortalamaların Eşitliği için T-testi					
	F	Önem Değeri	t_{hesap}	Sıklık Dağılımı	Önem Değeri (2-tailed)	Ortalamaların Farkı	Std. Hatanın Farkı	
	Varyansların eşit olduğu varsayımı	0,028	0,868	10,627	341	0,000	0,59313	0,05581
Varyansların eşit olmadığı varsayımı			10,715	237,023	0,000	0,59313	0,05536	

Bunun yanı sıra, öğrenim gördükleri alan yabancı dillerle doğrudan ilgili olan ve olmayan öğrenciler, altı ayrı strateji türünü kullanmaları açısından da karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmayla ilgili ortalamalar Tablo 6'da özetlenmiştir:

Tablo 6: Öğrenim Alanına Göre Strateji Türlerinin Kullanım Ortalamaları

Öğrenim Alanı	Strateji Türlerine Göre Strateji Kullanım Ortalamaları					
	Bölüm A - Bilişsel stratejiler	Bölüm B - Bellek stratejileri	Bölüm C - Telafi stratejileri	Bölüm D - Üstbilişsel stratejiler	Bölüm E - Duyuşsal stratejiler	Bölüm F - Sosyal stratejiler
Yabancı Dil Olan	3,1459	3,1389	3,4698	3,7314	3,0791	3,6334
Yabancı Dil Olmayan	2,6985	2,5871	3,1565	2,9662	2,4581	2,9801

Bu veriler, öncelikle, öğrenim alanı yabancı dillerle ilgi olan öğrencilerin, her bir strateji türünü, öğrenim alanı yabancı dillerle ilgili olmayan öğrencilerden daha fazla kullandığını göstermektedir. Diğer yandan, en çok kullanılan strateji türünün, alanı yabancı dil olan öğrencileri için üstbilişsel stratejiler (3,73 oranında, yani yüksek düzeyde), alanı yabancı dil olmayan öğrenciler için ise, telafi stratejileri (3,15 oranında, yani orta düzeyde) olduğu ortaya çıkmıştır. Buna göre, alanı yabancı dil

olan öğrenciler sırasıyla üstbilişsel, sosyal, telafi, bilişsel, bellek ve duyuşsal stratejileri; alanı yabancı dil olmayanlar ise, sırasıyla telafi, sosyal, üstbilişsel, bilişsel, bellek ve duyuşsal stratejileri kullanmaktadırlar. En az kullanılan strateji türü ise, her iki öğrenci grubu için de duyuşsal stratejilerdir. Bu stratejilerin, alanı yabancı dille ilgili olan öğrenciler tarafından 3,07 oranında (orta düzeyde), alanı yabancı diller ilgili olmayan öğrenciler tarafından ise 2,45 oranında (düşük düzeyde) kullandığı ortaya çıkmıştır. Burada da görülmektedir ki, sonuçlar kız ve erkek öğrencilerin karşılaştırılmasından ele edilenlerle, hem en çok ve en az kullanılan stratejiler, hem de strateji kullanım sıralaması açısından bire bir örtüşmektedir.

4. YORUM VE ÖNERİLER

Araştırmanın bulguları genel olarak değerlendirildiğinde, yabancı dil öğrenme stratejilerinin, öğrencilerin tümü tarafından değişik oranlarda kullanılmakta olduğu (kız öğrencilerin ortalaması 3,12; erkek öğrencilerin ortalaması 2,68; yabancı dillerle ilgili bölümlerde okuyan öğrencilerin ortalaması 3,4; diğer bölümlerde okuyan öğrencilerin ortalaması ise 2,8'dir) ortaya çıkmıştır. Ayrıca, öğrencilerin cinsiyetlerine göre yabancı dil stratejilerinin kullanımı arasında önemli bir farkın olduğu, buna göre kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunduğu, kızların yabancı dil öğrenme stratejilerini daha fazla kullandıkları da gözlemlenmiştir. Diğer yandan, öğrencilerin kayıtlı oldukları bölümlerin dillerle doğrudan ilgili olup olmamasına göre bakıldığında da, gruplar arasında strateji kullanımı açısından yine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunduğu, buna göre, öğrenimini dil bölümlerinde sürdüreceği olan öğrencilerin, diğer alanlarda okuyacak olanlara oranla daha fazla strateji kullandıkları saptanmıştır. Bu saptamalar ve veriler daha ayrıntılı biçimde incelendiğinde sonuçlar aşağıdaki gibi değerlendirilebilir:

Dil öğrenme stratejisi kullanımı ile güdülenme arasında yadsınamaz bir bağ bulunmaktadır. Cyr'e göre, "öğrenme stratejilerinin kullanımı güdülenmenin göstergelerinden birisidir" (1998: 96). Oxford ve Nykos (1989) ise, bu iki olgunun birbirine karşılıklı olarak tetiklediğini ve ilişkilerinin sarmal biçiminde olduğunu savunmaktadırlar. Dil öğrenme stratejilerini kullanmak, her şeyden önce yabancı dili öğrenmek için çaba göstermek, bir başka deyişle, öğrenme sürecinde başarılı olmak ve süreci kolaylaştırmak için gereken etkinlikleri yerine getirmek anlamına gelmektedir. Öğrenci, ancak herhangi bir güdülenmeye sahipse öğrenmek için çaba gösterir. Güdülenme genellikle bilişsel ve duyuşsal kaynaklıdır ve nedeni çok çeşitli olabilir. Örneğin, iyi bir not almak, kariyer planlaması yapmak, bir ülkenin kültürünü tanımak, internette yabancı arkadaşlarla sohbet etmek gibi birçok neden bir kişinin yabancı dil öğrenmesi için güdülenme etkeni olabilir ve öğrenciye bu süreçte büyük ölçüde yardımcı olur. Öğrencinin çevresinden gelen etkenler dışsal güdülenmeyi, kendisinden kaynaklanan etkenler de içsel güdülenmeyi sağlar (Cuq 2003).

Bu çalışmada araştırılan kişisel farklılıklardan biri olan 'öğrencilerin öğrenim gördükleri alanın yabancı dillerle doğrudan ilgili olup olmaması' etkeni, meslek seçimi ya da gelecek / kariyer planlama etkeni olarak kabul edilir ve dışsal güdülenmeyi sağlayan etkenler arasında önemli bir yere sahiptir. Genel olarak, bir üniversite öğrencisinin temel amacının mezun olduktan sonra iş bulabilmek olduğuna göre, gelecekte iş bulmak, mesleğini iyi icra etmek gibi kaygıların öğrencinin güdülenmesine katkıda bulunacağı bir gerçektir. Bu nedenle, Yabancı Dil Öğretmenliği, Mütercim-Tercümanlık gibi bölümlerde okuyan öğrencilerin, mesleklerini icra edebilmesi doğrudan yabancı dillerle ilgili olduğundan, bu tür bölümlerde okuyacak hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil öğrenmek için daha büyük çaba gösterdikleri ve daha fazla strateji kullandıkları gözlemlenmektedir. Doğrudan yabancı dil kullanımına dayanmayan meslekler olan Maden, Otomotiv ve Elektronik Mühendislikleri gibi diğer bölümlerde okuyacak hazırlık sınıfı öğrencileri için ise, yabancı dil ikinci planda kalmakta ve bu nedenle, bu öğrencilerde dil öğrenme stratejisi kullanımı da azalmaktadır. Bu olguyu, öğrencilerin yabancı dil ile ilgili doğrudan bir mesleki kaygı duymamalarına bağlı güdülenme eksikliğiyle açıklamak olasıdır. Ayrıca, öğrenim alanı yabancı dillerle ilgi olan öğrencilerin üstbilişsel stratejileri diğer tüm stratejilerden daha yoğun olarak kullanmaları, öğrenme süreçlerini sorguladıklarını, etkin olarak çeşitli teknikler (not almak, özet çıkartmak vb.) kullandıklarını ve bu süreci iyileştirmek için bilinçli bir biçimde çabaladıklarını göstermektedir. En çok telafi stratejilerini kullanan alanı yabancı dil olmayan öğrenciler açısından bakıldığında, yabancı dil öğrenme sürecini

kolaylaştırmak ve eksik olan bilgilerini telafi etmek için çeşitli teknikler (jestlerle bilinmeyen sözcüğü anlatmaya çalışmak, yeni sözcükler üretmek vb.) kullandıkları, yabancı dilde iletişimi kendilerini daha rahat hissedecek biçimde yönlendirmeyi yeğledikleri ya da iletişimden tamamen kaçındıkları gözlemlenmiştir.

Bu çalışmada cinsiyet farkının strateji kullanımına etkisi de sınanmış ve, makalenin başında belirtildiği gibi, bugüne kadar yapılan birçok araştırmanın benzeri sonuçlar elde edilmiş ve kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha fazla yabancı dil öğrenme stratejisi kullandıkları ortaya konmuştur. Oxford ve Nykos'un (1986), kızların anadil konusunda da erkeklerden daha etkin bir kullanım sağladığını, aynı zamanda sosyal ilişkilerde, dilsel becerileri kullanma ve normlara uyma konusunda da daha yetkin olduklarını saptayan birçok araştırma yapıldığını ve yabancı dil stratejilerinin kullanımının da bu etkenlerden etkilendiğini ve bunlara koşut bir seyir izlediğini belirtmektedirler. Bu araştırma sonucunda elde edilen benzer sonuçlar, yani kız öğrencilerin altı ayrı strateji türünü de erkek öğrencilerden daha fazla kullanıyor olması bu gerçeği bir kez daha ortaya koymaktadır.

Diğer yandan, kız öğrencilerin üstbilişsel stratejileri diğer tüm stratejilerden daha yoğun olarak kullanmaları, yine, yukarıda da belirtildiği gibi öğrenme süreçlerini sorguladıkları ve bu süreci bilinçli bir biçimde yaşadıklarını göstermektedir. En çok telafi stratejilerini kullanan erkek öğrenciler açısından bakıldığında ise, süreç içinde, eksik olan bilgilerini telafi etmek için çeşitli teknikler kullanmaya ve süreci kendilerine göre yönlendirmeye daha yatkın oldukları gözlemlenmiştir. Bu tercihlerin sebeplerini araştırmak ve konuya farklı bir bakış açısıyla yaklaşmak için yeni çalışmalar yapılması gerekmektedir. Bu tür çalışmalar da alana büyük katkı sağlayabilecektir.

Son olarak, bu çalışmada incelenen her iki araştırma grubunun da (kız/erkek, öğrenim alanı yabancı dil olan/olmayan öğrenciler) en az kullandığı strateji türünün duyuşsal stratejiler olduğunu ortaya konmuştur. Bunun nedeninin, bu çalışma çerçevesinde kesin olarak saptanması mümkün değildir, ama bu olgunun öğrencilerin güdülenmeleri ve yapıları ne olursa olsun, yabancı dil öğrenirken karşılaştıkları duygusal engellerle (endişe, korku, gerginlik vb.) başa çıkmak için belli teknikler (müzik dinlemek, meditasyon yapmak, kendini ödüllendirmek, duygularını paylaşmak vb.) kullanmadıklarını ve bu konuda fazla çaba göstermediklerini ortaya çıkartmıştır.

4.1. Yabancı Dil Öğrenme Stratejilerinin Öğretimine Yönelik Öneriler

Bütün öğrencilerin dil öğrenme stratejilerini daha yoğun kullanabilmeleri için yabancı dil dersinde etkili bir strateji eğitimi sürecine geçiş sağlanmalı, öğrenme stratejilerinin edinilmesine yönelik özel olarak geliştirilmiş, öğrencileri bağımsız olarak etkili öğrenmeye hazırlayan bazı alıştırmaların ve uygulamaların ders içinde yaptırılması gerekmektedir. Ancak öğrencilerin yabancı dilde bir sözcük öğrendiklerinde ya da bir metne yönelik çalıştıklarında bu stratejileri bağımsız bir biçimde kullanmaları nasıl sağlanabilir? Bunun yolu, onlara sürekli strateji çeşitlerine yönelik sorular sorup bunları cevaplandırmalarını istemekten geçmemektedir. Öğrencinin aklında olması gereken örneğin şu çıkarım olmalıdır: *“Benim amacım yeni sözcükler öğrenmek olduğuna göre, ben de sözcüğü kafamda öyle canlandırırım ki, bir anahtar kavram hep ortada yer alır ve ben bu anahtar kavramın çevresine ona yönelik çağrışım yaptığım sözcükleri yerleştiririm.”* (Bimmel ve Rampillon, 2000).

Öğrenci ancak bu durumda ona öğretileni kendi stratejisi haline getirmiş olur. Dolayısıyla öğrenme stratejilerinin öğrencilerin onları kendi kendilerine, yeni ve başka durumlarda kullanabilecekleri, transfer edebilecekleri biçimde öğretilmeleri gerekmektedir. Bu durumda, öğrencilerin öğrenecekleri şey üzerinde düşünmeleri gerekmektedir: neyi öğrenecekleri, bunun için neler yapacakları, hangi materyalleri kullanacakları ve öğrenmelerini nasıl kontrol edecekleri gibi sorular akıllarından geçmelidir. Örneğin, bellek stratejisinin kullanımına yönelik bir ders içi uygulama örneği şöyle olabilir: *“Aşağıdaki sözcükleri kategorize edebilir misiniz? Her grup için bir üst kavram bulun. Anahtar sözcükleri hafızada daha iyi tutabilmek için nasıl yazardınız?”*

5. SONUÇ

Bu çalışmadan elde edilen sonuçların da gösterdiği gibi, öğrencilerin kişisel farklılıkları, öğrenim stratejisi kullanımlarını önemli ölçüde etkilemektedir. Strateji kullanımının öğrenilmesi ise özde uzun soluklu bir süreçtir, ancak bunun için derste harcanan çaba karşılıksız kalmayacak ve daha etkili bir yabancı dil eğitimi gerçekleştirilebilecektir. Bu nedenle, yabancı dil öğretmenin derslerde bu konu üstünde önemle durması ve tüm öğrencilerin strateji kullanımı konusunda aynı bilinç düzeyine sahip olmalarını ve bunları etkin biçimde kullanabilmelerini sağlayacak alıştırmalar ve uygulamalar yapması gerekmektedir. Ayrıca, yabancı dil öğrenme süreci içinde asıl hedefin, bir stratejinin öğrenilmiş olması değil, onun doğru biçimde, doğru yerde öğrenci tarafından bağımsız ve etkin bir biçimde kullanılabilmesi olduğu da unutulmamalıdır.

KAYNAKLAR

- Aliakbari, M. & Hayatzadeh, A. (2008). Variation of Language Strategies among Iranian English Students: The effect of gender. *International Journal of Pedagogies and Learning*. 4 (3), 72-87.
- Aydoğdu, C. (2009). Yabancı Dil Öğretiminde Otonom Öğrenme: Neden ve Nasıl? *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 2.8, 68-74.
- Bimmel, P. & Rampillon, U. (2000). *Lernerautonomie und Lernstrategien*. München: Langenscheidt.
- Chamot, A., U. (2001). The role of learning strategies in second language acquisition. In P. Breen (Ed) *Learner contributions to language Learning – new directions in research*. Longman (pp. 25-43). London: Longman
- Bekleyen, N. (2006). İngilizce öğretmen adaylarının dil öğrenme stratejileri kullanımı. *TÖMER Dil Dergisi*, 132, 28-37.
- Dalkılıç Bekleyen, N. (2004). İngilizce Öğretmen Adayları Tarafından Kullanılan Dil Öğrenme Stratejileri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 3.10, 38-47.
- Conseil de l'Europe (Collectif) (2005). *Cadre européen commun de références pour les langues. Enseigner, apprendre, évaluer*. Strasbourg: Didier.
- Cuq, J.P. (2003). *Dictionnaire de didactique du français langue étrangère et seconde*. Paris: Clé International.
- Cyr, P. (1998). *Les stratégies d'apprentissage*. Paris: Clé International.
- Desmond, F., Jourdan, S., Ferchaud, F., Kempf, M. C., Godin, D., Lancien, F. ve diğerleri. (2005). *Enseigner le FLE – Pratiques de classe*. Paris: Belin.
- Erhman, M. & Oxford, R. (1989). Effects of Sex Differences, Career Choice, and Psychological Types on Adult Second Language Learning Strategies. *Modern Language Learning*. 73.1, 1-13.
- Goh, C. M. & Foong, K. P. (1997). Chinese EFL Students' Learning Strategies: A look at Frequency, Proficiency, and Gender. *Hong Kong Journal of Applied Linguistics*. 2.1, 39-53.
- Karamanoğlu, S. Ş. (2005). *Almanca Öğretmen Adaylarında Yabancı Dil Öğrenme Stratejileri Kullanımı*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Oxford, R. (1990). *Language Learning Strategies. What every teacher should know*. Boston: Heinle/Heinle.
- Oxford, R. & Nyikos M. (1989). Variables Affecting Choice of Language Learning Strategies by University Students. *Modern Language Journal*. 73.3, 197-216.
- O'Malley, J.M., & Chamot A. U. (1990). *Learning Strategies in Second Language Acquisition*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Politzer, R. L. (1983). An exploratory study of self-reported language learning behaviors and their relation to achievement. *Studies in Second Language Acquisition*. 6.1, 54-68.
- Politzer, R. L. & Mc Groarty, M. (1985). An Exploratory Study of Learning Behaviors and Their Relationship to Gains in Linguistic and Communicative Competence. *TESOL Quarterly*. 19.1, 103-123.
- Porcher, L. (1995). *Le français langue étrangère*, Paris: Hachette.
- Robert, J.P. (2002). *Dictionnaire pratique de didactique du FLE*. Paris: Ophrys.
- Rubin, J & Thomson I. (1994). *How to Be a More Successful Language Learner*. Boston: Heinle & Heinle Publishers Inc.
- Silahsizoğlu, E. (2004). *Öğrenme Stratejileri ve Teknikleri Bağlamında Yabancı Dil Olarak Almanca ve Türkçe Öğretim Süreçlerine Karşılaştırmalı Bir Bakış*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Wenden, A.L. & Rubin, J. (1987). *Learner Strategies in Language Learning*, New York: Prentice-Hall
- Tercanlıoğlu, L. (2004). Exploring Gender Effect on Adult Foreign Language Learning Strategies. *Issues in Educational Research*. 1.4, 181-193.

Extended Abstract

A great deal of responsibility falls on students according to the cognitive and constructivist viewpoints which form the basis for 'Communicative Approach' and 'Intercultural Approach'. In relation to these views, a student is not seen as a passive individual who expects to be provided with preset information but as an active individual responsible for his/her learning process inside and outside the classroom and in charge of making use of his/her own knowledge and skills to achieve the expected learning (Mandl and Friedrich, 2006; Sprörer and Bunstein, 2005; Desmond et al., 2005). This defined role, at the same time, requires the student to be 'independent' throughout the learning process. In the main reference source of the European Council *Common European Framework of Reference* (2005) which is designed to determine testing-evaluation criteria and to prepare course descriptions for foreign language courses, the importance of 'independent learning' is also emphasized (Karamanoğlu, 2005; Silahsizoğlu, 2004) and the ways that teachers should follow to help their students to be independent throughout their learning process are presented.

What lies behind the concept of independent learning is students' making important decisions about their own learning process by themselves. Skills such as planning one's own learning process and having some ideas regarding this process constitute the core of independent learning. An important prerequisite of independent learning is utilizing learning strategies.

Use of foreign language learning strategies is a topic that is given great importance in the field of foreign language teaching and learning for the last 20 years. A great deal of research has been carried out since 1970s regarding foreign language learning strategies (O'Mailley and Chamot, 1990; Oxford, 1990; Rubin and Thomson, 1994). As a result of these studies, many scales are composed and administered to identify what kind of strategies foreign language learners use and how often they use them. One of these questionnaires is *Strategies Inventory for Language Learning (SILL)* which is designed by Oxford (1990) and used in this study.

The main aims of this study are as follows: to examine whether there is a difference in terms of gender in the use of foreign language learning strategies by foreign language learners at University Preparatory School; to find out whether there is a difference regarding the use of language learning strategies in terms of the departments the students are registered in; to make suggestions about how foreign language teachers can enable the use of strategies for students to create a more active learning process.

In the spring semester of the academic year 2007-2008, *Strategies Inventory for Language Learning* is administered to a total of 343 volunteer students who study in the School of Foreign Languages and who are registered in different departments of various Faculties at Hacettepe University. Female students outnumber males by a 3-to-1 ratio (F= 255, M= 88).

The data obtained as a result of the administered questionnaire is analyzed using SPSS statistic program and findings show the following results. The foreign language learning strategies are used at different ratios by all the students (average score of females is 3.12, average score of males is 2.68; average score of students who are registered in foreign-language related departments is 3.4, average score of students in the other departments is 2.8). A statistically significant difference between female and male students is also found. The data obtained from the research shows that females use more foreign language learning strategies than males. When examining the data in terms of the relation between the major fields and the use of foreign language learning strategies, a statistically significant difference is seen in using strategies among these groups. In relation to this, those students who are going to major in foreign language related departments use more foreign language learning strategies than those in other departments. Specifically, they use more metacognitive strategies than non-language majors. For both groups, the least commonly used strategy is affective strategy. These results are further discussed within the light of other similar studies in the field.

A comparison of six foreign language learning strategies used by female and male students shows that female learners use more strategies than males. The most commonly used strategies for male students is compensation strategy and metacognitive strategy for female students. Affective strategy is the least commonly used strategy for both genders.

The results of this study reveal that foreign language learning strategies are used at different ratios- at low level, middle level or high level- by all the students. In this case, it is necessary to train especially male students and those groups of students who are not going to major in foreign languages on the use of foreign language learning strategies. It helps them change their ‘unconscious’ use of strategies into ‘conscious’ use. In parallel to this, it is essential to highlight some of the ways that can be followed to increase students’ achievement of foreign language learning and to support independent learning.

Foreign language teachers need to emphasize the importance of using strategies in foreign language learning and provide explicit strategy training within the light of aforementioned stages. Related to this, it’s also important to remind the learner that a successful use of strategies is a long-term process and every student learns in his/her own pace.